

Trouw

TWEEDE JAARGANG No 18

BEGIN DECEMBER 1944

DE ONDERGETEEKENDE ORGANISATIES achten het, gezien de ontwikkeling in de illegaliteit, thans gewenscht de navolgende gemeenschappelijke verklaring van hun grondslag en werkzaamheid vast te leggen.

Zij zien hun ondergrondse activiteit als een uiting van een positief-Christelijke levensovertuiging. Dientengevolge moet hun activiteit worden beschouwd als een bijdrage — ieder voor haar deel — tot den strijd om het behoud en de versterking van de Christelijke grondslagen van ons volksleven, als onmisbare voorwaarden voor een Nederlandschen rechtstaat. Dit houdt in dat zij afwijzen elk streven naar een orde van zaken, waarbij door verabsolutering van de staatsgedachte het typisch-Nederlandsche cultuurbezit van de geestelijke vrijheid en de zelfstandige waarde van de menselijke persoonlijkheid in het gedrang komt.

Vanuit dit gezichtspunt wordt thans de strijd tegen het Nationaal-Socialisme gevoerd en zal eveneens het Communisme moeten worden afgewezen.

*De Landelijke Organisatie voor hulp aan onderduikers
De L.K.P.*

*Het Protestantisch-Christelijk schoolverzet
„Trouw”*

DE CHRISTELIJK-NATIONALE GEDACHTE

Uit de discussies over de z.g. illegaliteit en uit de uitlatingen in sommige geschriften uit de illegale wereld krijgt men wel eens den indruk dat het verzet in Nederland tijdens de bezetting onlosmakelijk verbonden zou zijn aan een links gericht politiek en sociaal radicalisme.

Er zijn inderdaad een aantal organisaties, waarbij dit het geval is. De overgrote meerderheid der ondergrondse organisaties en zeker ook de overgrote meerderheid der deelnemers aan het verzetswerk zijn echter naar onze meening in politiek en sociaal opzicht allerm minst links radicaal.

Het verheugt ons daarom dat de vier ondertekenende organisaties van de bovenstaande verklaring, die tesamen — zacht gezegd — een zeer groot deel der illegaliteit vertegenwoordigen, tot een principieele qualificatie van den aard en het motief van hun werk hebben kunnen geraken, die aan duidelijkheid niet te wenschen overlaat.

De bedoeling van deze verklaring is niet dat de ondertekenende organisaties van meening zouden zijn dat de illegaliteit zich nu of na den oorlog met de politiek zou moeten bemoeien. Integendeel.

De bedoeling is echter wel, duidelijk te maken dat de principieele doelstel-

lingen van dit deel der illegaliteit het ten eenen male verhinderen dat de illegaliteit als geheel zou kunnen dienen als dekmantel voor het streven om Nederland na den oorlog een bepaaldelijk links radicale richting uit te sturen.

De vier organisaties zijn geboren uit de Christelijk-Nationale gedachte, die zij ook, ieder op hun arbeidsveld, hebben willen dienen.

Meer pretentie hebben zij niet. Maar die pretentie hebben zij dan ook, wanneer er sprake van is, dat uit de illegaliteit moet blijken, wat er leeft onder ons volk, volledig — d.w.z. in overeenstemming met het gewicht hunner organisaties en de beteekenis van hun werk.

Uit de verklaring blijkt, dat de ondertekenaars hun strijd tegen het nationaal-socialisme niet beschouwen als een zuiver technisch verzet. Daarbij is teruggegrepen tot en heeft men zich gefundeerd op bepaalde Christelijke levensovertuigingen. Dientengevolge mag gehoopt worden, dat hun werk straks constructief voor onzen nationalen wederopbouw zal blijken te zijn geweest.

Van 't constructieve blijkt niets slechts uit de grondslagen en de beginselen waarop straks gebouwd wordt, maar ook in de methode en in de mensen waarmee dan gewerkt zal worden.

ONZE TROUWE BONDGENOOT

De Engelsche bijdrage

Engeland toont zich in dezen oorlog een goed en trouw bondgenoot, hetgeen maar al te duidelijk blijkt uit de bijdrage, die het land aan den oorlog levert. Het is goed te lezen wat in het Witboek, dat te Londen verscheen, daarover te lezen staat:

22 miljoen Engelsche mannen en vrouwen, bijna de helft van de heele bevolking van Groot Brittannië, zijn onder de wapenen of werken in oorlogsfabrieken. Van alle mannen tusschen 14—65 jaar zijn 93% bij de gewapende macht, luchtverdediging of in ander oorlogswerk.

Er werden gefabriceerd 102.000 vliegtuigen, 5700 oorlogsschepen, 4 miljoen B.R.T. aan vrachtschepen, 35.000 stukken geschut en 25.000 tanks.

7/10 van het door het Britsche gemeenebest vervaardigde oorlogsmateriaal werd in Engelsche fabrieken gemaakt. Meer dan 1/2 miljoen leden van de gewapende macht zijn gedood of gewond, waarvan 176.000 gedood. Ruim 29.000 leden van de koopvaardijvloot hebben het leven verloren.

Bij de aanvallen op Engeland zijn 57.000 burgers gedood en ruim 78.000 gewond. 4.5 miljoen huizen werden beschadigd of vernield, dat is één op de drie huizen in Groot Brittannië.

Bij het einde van 1943, dat is dus bijna een jaar geleden, was het verlies aan schepen 2900, totaal 11.5 miljoen B.R.T.

Wij publiceeren deze cijfers om in Nederland het praatje weg te nemen alsof wel de Amerikanen, de Russen en de Canadezen een belangrijke bijdrage aan den oorlog leverden en Engeland er de kantjes afliep en zijn prestaties tot een minimum beperkte.

Wij moeten ons niet verliezen in een tegenstandslag als het geallieerde leger b.v. bij Arnhem had. Dat overkomt ieder leger, al is dat voor ons, in de positie waarin wij nu verkeerden, onaangenaam.

Van de Engelsche prestaties spreken de cijfers wel een andere taal. Engeland oogste straks voor zijn offers den dank der wereld. Ook van ons verdrukte vaderland.

Zonder dat aan weloverwogenheid tekort wordt gedaan zou toch gezapigheid en ambtelijke inertie gevoegelijk kunnen plaats maken voor wat meer vaart en bewegelijkheid. Wij hopen, dat de Regeering en Volksvertegenwoordiging straks bij de reconstructie van ons Staatsapparaat zoowel de goede beginselen als de goede mensen zullen weten en durven te vinden.

EENDRACHT NOODZAKELIJK

Als de „dolle Dinsdag” voor ons één voordeel gehad heeft bij alle nadeelen die hij sindsdien heeft opgeleverd dan is het wel dit, dat wij er door bepaald zijn geworden bij de ongenoezaamheid van onze voorbereidingen voor de bevrijding en dat ons daardoor de tijd gelaten wordt daarvoor betere voorzieningen te treffen.

De jongste gebeurtenissen in België zijn voor ons weder een waarschuwing. Wie zich aan een ander spiegelt, spiegelt zich zacht. In België is een hevig conflict uitgebroken tusschen de regeering en de verzetsbeweging. Stakingen, demonstraties, kabinets-crisis en vechtpartijen tusschen verzetsgroepen en de politie kwamen voor. Wij zijn niet voldoende ingelicht om alles behoorlijk te kunnen beoordeelen. Maar zooveel is wel duidelijk, dat er in België bij den terugkeer der regeering niet aanwezig was een behoorlijk contactorgaan tusschen regeering en volk, hetgeen noodig is voor het voeren van een regeeringsbeleid, waar het volk zich eendrachtig onder kan voegen. Dit schijnt ons één der hoofdzaken van de Belgische crisis. Wat er in België gebeurd is, is dit: Eenerzijds werd de oude Kamer teruggeroepen en steunde de regeering daarop. Anderzijds werden vertegenwoordigers van de verzetsgroepen in de regeering opgenomen om de verzetsbeweging te bevredigen. Na luttele weken kwam echter de scheuring. De basis der regeering was te heterogeen. Dit schip op het strand zij voor ons een baken in zee.

Een nationale adviescommissie noodig

Onze regeering is voornemens zoo spoedig mogelijk de Staten-Generaal te doen herleven, doch in een andere samenstelling dan van 1940. Wanneer dat aan de regeering gelukt, zal het conflict van België zich niet voordoen. Maar daar zal dan iets aan moeten voorafgaan. Want een nieuwe Staten-Generaal stampet men niet één twee drie uit den grond. Daar gaan weken overheen. Vooral als ons grondgebied nu verder niet in één slag bevrijd wordt.

Naar onze meening moet er thans gevormd worden uit het Nederlandsche volk een nationale adviescommissie die zich ter beschikking van de regeering stelt tot het geven van raad over alle algemeene beleidsvragen, waar de regeering bij de bevrijding voor staat. Die adviescommissie moet er op het oogenblik der bevrijding zijn. Wij moeten naar onze meening niet hebben een politieke adviescommissie uit de illegaliteit naast andere adviescommissies bv. van de oude partijen. Want dan is de basis voor de tweedracht van het eerste begin af

gelegd. Dan zal de tweespalt tusschen „illegalen” en „niet-illegalen” voortdurend voortvreten en de politieke sfeer vergiftigen. Er moet komen één nationale adviescommissie. Die nationale adviescommissie zal moeten functioneeren totdat de Staten-Generaal bijeen komen. Waarschijnlijk zal zij de regeering bij de samenstelling van die Staten-Generaal van groot nut kunnen zijn. Wij gelooven dat de instelling van zulk een nationale adviescommissie zonder eenige andere bevoegdheid dan die van het geven van raad aan de regeering over alles waarover de regeering raad vraagt, voor de eerste weken der bevrijding noodzakelijk is om een crisis als nu in België heerscht te voorkomen. Zulk een zich thans in vrijheid vormende adviescommissie is de eenige mogelijkheid om het Nederlandsche volk eendrachtig achter de regeering te krijgen.

Samenstelling en taak

Hoe moet die commissie worden samengesteld? Deze commissie moet zijn samengesteld uit vertegenwoor-

NIEUW SOORT ONDERDUIKERS WACHT OP HULP

Nadat de razzi's in het groot zijn begonnen, hebben we een nieuw soort onderduikers gekregen. Het zijn nu niet de jongelui die voor arbeidsdienst moesten opkomen, niet die zich voor arbeidsinzet moesten melden, niet de door den vijand zwaar gezocht, niet de in het politie-opsporingsregister vermelden, niet de spoorwegmannen, maar een geheel andere categorie. 't Zijn de menschen die tot voor kort volkomen normaal hebben kunnen leven, de politiemannen onder de 35 jaar, de menschen uit de voedselvoorziening, die met hun Ausweis zoo veilig waren, degenen die in allerlei ambtelijke functies hebben kunnen doorwerken en al de anderen die bij de groote razzi's werden opgejaagd en die nog onder de 40 jaar waren. Deze allen, 't zijn er gelukkig nog veel, die zich niet hebben gestoord aan den oproep van de Duitschers, doch die zich hebben verstopt en daardoor aan den greep van den vijand ontkomen zijn, dat zijn onze nieuwe onderduikers.

Ze hebben onze steun van noode.

Op alle manieren.

Wij rekenen erop dat patroons en instellingen en ambtelijke superieuren aan deze vaderlanders het loon of salaris zullen uitbetalen.

Wij rekenen erop dat ze door diverse diensten aan bonkaarten zullen worden geholpen en, omdat zij daartoe nu zelf niet in staat zijn, door buren en vrienden aan een aanvullend rantsoen zullen worden voorzien, ook voor hun gezinnen.

Wij rekenen erop dat ze schuilplaatsen en onderdak zullen kunnen vinden bij ieder die zij daarom zullen vragen.

Hier ligt voor ons allen een taak bij uitnemendheid. Zoovelen die nog nimmer iets aan het verzetswerk hebben gedaan, kunnen zich hier verdienstelijk maken voor de nationale zaak.

Het KAN nu, DOET het nu!

digers van de leidende politieke stroomingen, die er heden in Nederland zijn en uit menschen, die de gezamenlijke illegale groepen in Nederland kunnen representeren.

Het is een feit, dat de politieke stroomingen in Nederland op dit oogenblik zeer duidelijk aanwijsbaar zijn. Het zijn oude partijen en een of twee nieuwe groepeerings. Daaruit is een groep van mannen te vormen, die algemeen erkend zullen worden als flinke, zuiver Nederlandsch denkende en beginselvaste vaderlanders.

Aan deze groep moet worden toegevoegd een aantal menschen, die uit de illegale beweging zijn voortgekomen. De illegale organisaties zijn politiek zoo alzijdig samengesteld, dat daaruit een aantal menschen kunnen worden aangewezen, die zoowel het politieke gezicht als het illegale gezicht van het Nederlandsche volk tamelijk volledig zullen vertegenwoordigen. Wij zijn overtuigd, dat een aldus samengestelde nationale adviescommissie zeer harmonisch zou kunnen samenwerken, de regeering goed zou kunnen voorlichten over wat er in het Nederlandsche volk leeft en ons land derhalve zou kunnen behoeden voor onverkwikkelijke tooneelen als België te zien gegeven heeft. Deze commissie zou politiek alzijdig en zelfs min of meer evenredig kunnen zijn samengesteld. Zij zou zich moeten hoeden voor onevenwichtig radicalisme, doch tegelijkertijd een vastberaden, onzen vrijheidsstrijd waardige, politiek van zuivering kunnen voorstaan en daarmee de basis leggen voor een vernieuwde Staten-Generaal.

Er is haast bij

Zoowel de politieke stroomingen als de illegaliteit zijn op dit oogenblik genoegzaam georganiseerd om tot de vorming van zulk een adviescommissie te komen. Er is thans haast bij de zaak. Laat men dus zoo spoedig mogelijk tot overleg komen. Daarbij behoeft niets te worden afgebroken van hetgeen er nu reeds is. Op het bestaande kan worden voortgebouwd en zoo kan het in nationalen zin worden afgebouwd. Dit is geen commissie die de regeering kan instellen. Deze commissie moet voortkomen uit het Nederlandsche volk zelf, uit de organisaties en stroomingen die er zijn en die door hun aanwezigheid nu, of nu nog bewijzen dat zij representatief zijn. Wij gelooven, dat als deze commissie tot stand komt, ons politieke leven voor een aantal tegenstellingen wordt behoed als daar zijn de tegenstelling oud-jong, de tegenstelling oude partijen-nieuwe partijen, de tegenstelling illegaal-niet illegaal. Daarmee is het vaderland gediend, want meer dan ooit zullen wij in ons verwoeste en verdronken land, onder ons gemartelde en uiteengeslagen volk eendracht noodig hebben.

DE COMMUNISTEN EN DE VRIJHEID

Dezer dagen is er als uitgave van „De Waarheid”, het orgaan der Communistische Partij een kleine brochure verschenen getiteld: „De Communisten en de strijd om de vrijheid”. Deze brochure is een reactie op een artikel in het socialistisch-democratisch blad „Paraat” waarin de communistische partij werd aangevallen ter zake van haar houding gedurende het eerste jaar van den oorlog. In deze brochure geeft de communistische partij thans vrij uitvoerig haar meening te kennen over den aard van dezen oorlog. Zij karakteriseert tevens de houding die zij tegenover en in dezen oorlog heeft aangenomen. Dat komt tegenover den aanval van „Paraat” neer op een rechtvaardiging van die houding.

Het is van genoegzame bekendheid, dat ons blad een verklaarde tegenstander van het communisme is. Wij gelooven dat het communisme, zowel vanwege zijn consequent materialistische levensopvatting als ook vanwege zijn op die levensopvatting gebaseerde politieke doeleinden een gevaar voor ons volk en voor de staatkundige en maatschappelijke orde, die wij meenen dat voor het welzijn van Nederland noodzakelijk is, beteekent.

Het is eenigszins moeilijk in dezen tijd van onze meening dienaangaande op een gepaste wijze rekenschap te geven. Wij strijden tegen de Duitschers en hun wereldbeschouwing; de communisten doen het evenzeer en met niet minder overtuiging en overgave.

Wanneer wij over deze dingen schrijven, is het verre van ons, ook maar in enig opzicht de trouw aan hun idealen en de bereidheid tot het brengen van het hoogste offer daarvoor, waarvan door zeer vele communisten blij gegeven is, te miskennen of te na te komen. Wij zeggen dat uitdrukkelijk, omdat „de Waarheid” eens uit een zinsnede uit ons blad, naar wij meenen ten onrechte en in ieder geval in strijd met onze bedoeling, gemeend heeft zulk een miskenning te kunnen lezen.

Wij zouden wenschen dat allen, die onze overtuiging en onze visie op het heil van ons vaderland deelen, zooveel voor die overtuiging over hadden als vele communisten voor de hunne.

We moeten onderscheiden tusschen persoonlijkheid en karakter enerzijds en het beginsel anderzijds. Hoe belangrijk de eerste twee ook zijn, beslissend is het laatste. Met volkomen waardeering onzerzijds van de eerste twee bij vele communisten, moeten wij het communistisch beginsel, dat aan het leven en de persoonlijkheid rijkte geeft en die dus beheerscht, afwijzen. Daardoor komen wij principieel te staan tegenover de communisten en komt het ons noodzakelijk voor, de zelfrechtvaardiging der communisten ten aanzien van hun houding in dezen oorlog kritisch te bezien.

De stelling waartegen de communisten zich verdedigen kan als volgt worden geformuleerd. Tot 22 Juni 1941 hebben de communisten de geallieerden bestreden. Toen Rusland in den oorlog trad, is hun houding veranderd en dat wel op bevel van een buitenlandse mogendheid. Wat antwoorden de communisten hierop? Hun betoog komt ongeveer hierop neer: Voor den oorlog was het kort begrip onzer politiek: de oorlog is een strijd tusschen het Britsche en het Deutsche imperialisme. Nederland moet er dus buiten blijven. Toen wij op 10 Mei 1940 in den oorlog betrokken werden, bleef dit motief de communistische partij beheerschen. Men moet, zoo schrijft de brochure in navolging van Lenin, schijn en wezen der dingen onderscheiden. „De uiterlijke verschijningsvorm van de

gebeurtenissen van Mei 1940 was de Duitse overval op ons land. De innerlijke drijfveeren, die tot deze gebeurtenissen leidden, waren het samenspel der imperialistische krachten, die op elkaar botsten en waaraan ook Nederlandsche kringen van groote financiers en kapitalisten hun aandeel hadden”.

„De soldaten van ons leger, de breede massa van ons volk, beseften dat deze kortstondige oorlog niet in eersten aanleg voor hun belangen was gevoerd”.

Daarom bleven de communisten afzijdig staan van de geallieerde zaak, bleven zij de zaak der geallieerden, waartoe Nederland sinds 10 Mei 1940 behoorde, in discrediet brengen, terwijl zij tegelijkertijd het ondergrondsch verzet tegen den Duitschen bezetter voorbereidden. In Febr. 1941 „gingen zij aan het hoofd van de groot-sche politieke staking” tegen de Jodenvervolgung.

Toen kwam de 22ste Juni 1941. Rusland kwam in oorlog met Duitschland. Toen veranderde, zoo zegt de brochure, niet de houding der communisten, toen veranderde de oorlog van karakter. De oorlog groeide uit van een zuiver imperialistisch conflict tot een strijd ter verdediging van de vrijheid, de vooruitgang en het socialisme. Want de Duitschers begonnen den overval op het land van het Socialisme. Nu gold voor de arbeiders niet meer, zich buiten het gewapend conflict te houden, maar de nederlaag van het Deutsche imperialisme werd voor hen een levensbelang. In begin 1942 kwam toen de communistische doelstelling: 1e. Het weggagen der Duitschers en het uitroepen der landverraders. 2e. Het herstel van Nederland, zijn staatsinstellingen, grondwet, gewetensvrijheid, en al de rechten en vrijheden van zijn burgers. „In deze taak hebben alle Nederlanders hun taak, zij hebben als Nederlanders één belang: de bevrijding van Nederland”. Uit den gang van zaken hadden de communisten hun „tactische conclusie” getrokken. Aldus, verkort, maar zoo veel mogelijk in haar eigen woorden het betoog der brochure.

Wij willen nu bij onze critiek ons geheel stellen op de basis van de brochure. Wij laten derhalve de vraag of de communisten tot hun „tactische conclusie” van 1942 gekomen zijn al of niet op bevel van een buitenlandse mogendheid, buiten beschouwing. Eveneens de vraag in hoeverre

Afwijzing van het communistisch beginsel — Verschil van houding vòòr en na Juni 1941 gerechtvaardigd? — Onderscheiding „twee oorlogen” historisch onjuist — Strijd voor eigen partij-oogmerken — Kloof tusschen de communisten en de rest van het Nederlandsche volk.

het communistisch verzet tegen den bezetter voor Juni 1941 meer een gevolg was van eigen aandrift dan wel van de Duitse actie jegens hen.

Wij gaan hier uit van wat de communisten er zelf over zeggen.

Wij merken dan het volgende op: Het geheele betoog is niet nationaal Nederlandsch, maar internationaal-communistisch. De communisten onderscheiden twee oorlogen. De eerste oorlog duurde vijf dagen van 10 tot 15 Mei 1940. Daarin stonden de communisten niet aan Nederlandsche zijde maar waren zij neutraal. De tweede oorlog begon op 22 Juni 1941, toen Rusland in den oorlog betrokken werd, toen het land van het Socialisme werd aangevallen. Toen groeide het imperialistisch conflict uit tot een strijd ter verdediging van vrijheid, vooruitgang en socialisme.

Wij vragen: Ging het in Mei 1940 dan niet om de vrijheid? Was er toen geen Duitsch nationaal-socialisme en imperialisme dat de Nederlandsche staatsinstellingen, de democratische grondwet, de gewetensvrijheid en de rechten en de vrijheden der burgers belaagde?

De tegenstelling gevormd door de constructie van de twee oorlogen is historisch onjuist. Er is voor en na 22 Juni 1941 één oorlog. Een oorlog om de vrijheid, een oorlog om al datgene wat de communisten in hun „tactische conclusie” van begin 1942 hebben geformuleerd.

De communisten hebben echter niet eerder mee willen doen dan toen zij in dien oorlog konden gaan zien een strijd voor vooruitgang en socialisme. De vrijheid kunnen we daar gevoegelijk buiten laten. Zij deden mee, toen Rusland in den oorlog betrokken werd. De communisten strijden daarom blijkbaar zeer speciaal voor hun eigen partij-oogmerken. Is het niet juist om dat ook maar precies zoo te erkennen en geen historisch onjuiste tegenstelling te gebruiken ter rechtvaardiging van hun houding?

Wij vinden de brochure voor het overige duidelijk en openhartig. Zij laat zien welk een kloof er gaapt tusschen de communisten en de rest van het Nederlandsche volk, dat voor de bevrijding van het Deutsche juk strijdt vanaf 10 Mei 1940.

Tenslotte deze opmerking: Als de communisten zeggen dat men bij een overval van ons land schijn en wezen van de dingen moet onderscheiden en dus terzijde kan gaan staan, indien het wezen van den overval iemand daartoe aanleiding geeft, nemen zij daarin principieel precies dezelfde houding aan als de N.S.B., die bij monde van Mussert verklaarde den oorlog met gekruiste armen aan te zien.

Een eerlijk communist en een eerlijk N.S.B.-er (en die zijn er ook!) staan dan vanuit nationaal gezichtspunt gelijk. Wij achten dit een gevaarlijk, een revolutionair standpunt, dat het gezag der Overheid en onze nationale staatsorde volstrekt ondermijnt.

Het schijnt ons noodzakelijk met het oog op de toekomst van ons vaderland, en met volle eerbiediging voor persoonlijkheid en karakter, deze dingen klaar te zien en te zeggen. Want hier komen opvattingen aan het licht, die onaanvaardbaar zijn voor iedere Overheid.

**BIJ DEN STRIJD OM DE
OPENSTELLING VAN DEN
SCHELDEMOND WERDEN
40.000 CANADEEZEN
GEDOOD, GEWOND OF
GEVANGEN GENOMEN.**

**WAT DEEDT GIJ VOOR
UW EIGEN VADERLAND?**

DISCIPLINE

Er zal van ons meer discipline worden gevraagd. Meer dan we tot nu toe in de bezettingsjaren hebben betoond. We moeten het sterker zeggen: We hebben in de laatste jaren alle discipline verleerd. Dat was logisch, omdat we zeer sterk individueel hebben moeten handelen. De gevolgen daarvan zijn niet uitgebleven en we zien op vele punten de verwording hier, in bezet en in bevrijd gebied. De overvallen die op het oogenblik geschieden op vele boeren, die van goederen en geld worden beroofd, zijn er voorbeelden van. Ze moeten eindigen en direct. Ieder moet meehelpen ertegen op te treden.

Een nog veel erger voorbeeld daarvan was zeker wel de staking van 12 uur die te Eindhoven plaats vond als protest tegen de slechte voedselvoorziening. Hoe we ook over alles mogen denken, het gebruik van zulk een middel, dat in directen zin schade toebrengt aan de geallieerde oorlogvoering, is ten allen tijde ongeoorloofd.

In een tijd dat verreweg het grootste deel van ons land nog in handen van den vijand is en nog 8/9 van de bevolking de meedoogenlooze terreur van de Deutsche duivels heeft te verduren, moet eerst en voor alles gedacht worden aan de oorlogvoering. Dat het geallieerd opperbevel daarvoor het hoogste van de bevrijde gebieden vraagt, valt te loven en niet te laken.

Natuurlijk mogen we ook over ons voedsel denken en spreken, het is een onderdeel van den strijd, maar ons verzoek om verbetering daarvan en zelfs onze drang, waarmede wij zulk een verzoek kracht bij zetten, mag nimmer gericht zijn tegen de oorlogvoering zelf.

Dat had men te Eindhoven moeten bedenken.

De Overheid neme dan ook strenge maatregelen, zoodat zulke dingen niet meer kunnen voorkomen. Ze tasten het zelfrespect der natie aan.

Wij schrijven dit eigenlijk tegen het bevrijde gebied van ons land, maar het is beslist noodzakelijk, dat we dit nu reeds tegen onszelf zeggen. Er zijn reeds zeer bedenkelijke symptomen, die ons ernstig doen vreezen voor den dag der bevrijding. Ook dan zal het bij ons niet enkel heerlijkheid zijn. Er zullen zware eischen aan ons gesteld worden en belangrijke prestaties van ons worden gevraagd op allerlei gebied. Voedsel zal er weinig zijn, gas en licht komen slechts langzaam terug, kolen komen pas naar mate de verkeerslijnen worden hersteld. Hier zal discipline van ons worden geëischt.

Voorts, en daar ligt het belangrijkste punt, zullen we moeten omschakelen van sabotage en tegenwerken, naar onderwerping en loyale medewerking. Dat is, na vier jaren gewinning in een oorlog, heusch niet zoo gemakkelijk. Dat zal veel van ons vragen.

DE GOEDE ZIJDE

De groote razzia's die overal worden gehouden, bezwaren den lijdensweg die we hebben te gaan zeer, maar ze hebben ook een goede zijde.

Dat is een gewaagde uitspraak, die we toch vrijmoedig aandurven.

Een schrijver in Volk en Vaderland levert er de bewijzen voor. Hij beweert dat als de Nederlanders anders hadden gehandeld, een andere houding hadden aangenomen, wij gevrijwaard zouden zijn geweest van veel ellende. Dan hadden we geen spit-razzia's gehad, dan had Duitschland ons kolen geleverd, dan hadden we geen honger behoeven te vreezen, dan zouden we.... ingeschakeld zijn geweest in den strijd tegen de aantasters van de Europeesche ruimte.

Prachtig is dat.

Wat moeten we dan blij zijn, dat we de razzia's hebben gekregen, dat we in de kou zitten voor één winter, dat we te weinig eten zullen krijgen voor korten tijd.

Al de ellende is dan met elkaar de aantekening „met zeer veel vrucht” op ons nationale diploma.

Want anders?

We waren geweest een volk van slaven voor het leven, wij en onze kinderen; dan had de terreur over ons nooit opgehouden; dan hadden we krom gelegen voor dieven, roovers en schurken voor altijd.

Wat is het een geluk, dat we zoo waren. Houdt moed, we gaan naar de bevrijding.

Het gebeurde in België toont aan hoe moeilijk het is. Als b.v. de verzetsbeweging gaat zitten op den stoel van het gezag, loopt het op botsingen uit, botsingen met stakingen nog wel.

Als Christenen zullen we hier ons beginsel moeten laten spreken.

We staan nu nog tegenover den vijand en hem bestrijden we waar we kunnen, in opdracht Gods, met alle middelen die God ons geeft, ook met de wapenen.

Maar als we moeten omschakelen, staan we tegenover het wettig gezag, dat we om der wille van dienzelfden God, onderworpen zullen zijn.

Dan leggen we de wapenen neer en we zullen ze pas weer opnemen op bevel van het dan aangewezen gezag. Kunnen we ons dan in den weg die ons wordt voorgeschreven niet vinden, dan zullen we, langs de wegen die er dan in een vrij land weer zijn, vechten voor verandering. Dat eischt de discipline.

Het is goed ons volk hierop voor te bereiden, opdat wij straks voor een herhaling van het gebeurde in Eindhoven en in België worden bewaard.

8 S.D.-ers. Hoewel later hulp werd gehaald door de Duitschers en heel de boerderij werd omsingeld, wisten alle strijders te ontkomen. Een onderduiker werd gedood. De boerderij werd afgebrand.

DAT te Zwolle in de laatste 4 weken 35 werkers uit de illegale beweging zijn gearresteerd.

DAT te Wierden de menderen Zondags om 1 uur 's middags binnen moeten zijn.

U MOET WETEN

huisje op de Ceintuurbaan is opgeblazen en dat als represaille daartegen alle huisjes van de volkstuintjes in die omgeving werden vernietigd.

DAT te Opende op een boerderij een compleet gevecht geleverd is tusschen 6 K.P.-ers, eenige onderduikers en

DAT via Utrecht een belangrijke hoeveelheid brandweermateriaal van Utrecht en Amsterdam naar Duitschland is afgevoerd.

DAT te Rotterdam de R.E.T. 70 tramwagens moet leveren aan de Duitschers om af te voeren naar Duitschland. Men moet ook weten dat 't Rotterdamsche tram-materiaal sinds korte jaren geheel nieuw is en het snelst loopt van de heele wereld. DAT te Rotterdam een sein-

MAAR EEN WOORD

De razzia's zijn in vele groote plaatsen en ook vele dorpen gehouden.

We kenden allen onze houding, die zoowel door ons, door de andere verzetsbewegingen als door Engeland voor ieder was aangegeven: laat je niet pakken, verstop je en weiger.

Die houding blijft bij alle verdere Deutsche acties de eenig aangewezen. Nu komen berichten binnen, dat de Duitschers plannen hebben een andere methode toe te passen, die hun wellicht nog meer succes moet opleveren n.l. een algemeene meldingsplicht voor alle mannen van 17—40 jaar.

Het is natuurlijk niet noodig hier een advies te geven. We kennen onze houding wel. Alle meldingen liepen tot nu toe slechts uit op: Duitschland. Het moet nu uit zijn! De Deutsche slavendrijvers moeten nu niet één mensch vrijwillig meer vangen. Het is genoeg geweest! We kennen allen in deze maar één woord en dat is VERZET!

GERUCHTEN

Onze melkboer heeft na jarenlang, trouwen dienst afscheid van ons genomen, omdat wij geen babies meer hebben. Bij het heengaan zei hij: „Mevrouw, als ik soms één of ander gerucht gehoord heb, kom ik het wel even zeggen”. Hij weet, dat mijn vrouw wat illegaal is aangelegd. Ons dienstmeisje was vanmorgen een kwartier vroeger dan anders. Zij kwam aanhijgen, dat de Engelschen bij Arnhem een offensief waren begonnen en dat de Duitschers twee straten verder tot op de daken naar fietsen zochten. Het eerste had ze van een broer, die z'n vriend op een vliegveld werkte; die had 't van een Duitschen soldaat zelf. Van wie ze het tweede bericht had, weet ik niet meer.

Vanmiddag komt één van mijn vrienden met zwaar bezorgd gezicht aanzetten; Hitler moet gezegd hebben: God moge mij vergeven, wat ik de laatste week van den oorlog Nederland ga aandoen.

Wie al dit rommelnieuws uitzaait? De Deutsche verwaringsdienst, specialisten van den zenuwenoorlog. Wanneer zij van het gros der Nederlanders zenuw-patienten gemaakt hebben, zijn ze waar ze wezen moesten. Want rustige evenwichtige menschen zijn een bittere gal voor de Duitschers. Daarom weest rustig en evenwichtig. En jaagt op geruchten, ze ZIJN GEVAARLIJK.

STERK ZIJN

De oorlog bereikt zijn dramatisch hoogtepunt en het passeeren daarvan brengt het einde. Maar voor we voover zijn, zal het ons nog heel wat kosten. Vooral als het nog eens eenige maanden zou moeten duren.

We weten wel dit, dat we sterk moeten zijn. Het groote doel ligt voor ons en dat moeten we in het oog houden n.l. de overwinning. De overwinning, die we moeten verkrijgen, omdat ze het godonteerende en godontroonende Nationaal-Socialisme zal vernietigen; omdat ze het beginsel van de in zichzelf soevereine staatsmacht, de verheerlijking van het geweld en de vertrapting van de geestelijke vrijheid breken zal.

Na de overwinning planten we in vrijheid de banier van Koning Jezus weer op alle levensterrein. Dat hooge ideaal lokt. Weest dus sterk.